

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 462/2013-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 26. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť spoločností S., a. s., B.; S., a. s., Ž.; W. a. s., B.; P., a. s., S., a. s., B., zastúpených A., spol. s r. o., N., vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43 CoKR 10/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločností S., a. s., S., a. s., W. a. s., P., a. s., a S., a. s., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola faxom 16. júla 2013 a poštou 19. júla 2013 doručená sťažnosť spoločností S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka 1“), S., a. s., Ž. (ďalej len „sťažovateľka 2“), W. a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka 3“), P., a. s., S. (ďalej len „sťažovateľka 4“), a S., a. s., B. (ďalej len „sťažovateľka 5“, ďalej spolu len „sťažovateľky“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 12 ods. 4, čl. 13 ods. 1, čl. 141 ods. 1 a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní vedenom

Krajským súdom v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 43 CoKR 10/2013. Sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 17. júla 2013.

Zo sťažnosti a z pripojených listinných dôkazov vyplýva, že sťažovateľky boli ako veriteľky účastníčkami reštrukturalizačného konania vedeného proti spoločnosti P., a. s., ako dlžníčke (ďalej len „dlžníčka“), a to v konaní prebiehajúcom na Okresnom súde Žilina (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 4 R 1/2012. Uznesením okresného súdu č. k. 4 R 1/2012-1039 z 18. decembra 2012 bolo rozhodnuté o zamietnutí reštrukturalizačného plánu dlžníčky prijatého schvaľovacou schôdzou veriteľov 30. novembra 2012.

Proti uzneseniu okresného súdu podala odvolanie dlžníčka ako predkladateľka reštrukturalizačného plánu. Vyslovila nesúhlas so závermi okresného súdu týkajúcimi sa spriaznenosti veriteľov s dlžníčkou, ktorá nebola v reštrukturalizačnom pláne zohľadnená, v dôsledku čoho mali byť potom veriteľom priznané hlasovacie práva a členstvo vo veriteľskom výbore v rozpore so zákonom. Dlžníčka nesúhlasila s tým, že by medzi spriaznené osoby mala patriť spoločnosť D., a. s. Rovnako namietala, že by spriaznenou osobou mala byť sťažovateľka 1 a spoločnosť R., s. r. o. Dlžníčka nesúhlasila ani s tým, že by reštrukturalizačný plán bol v podstatnom rozpore so spoločným záujmom veriteľov. Napokon zdôraznila, že reštrukturalizačný plán bol schválený zákonom ustanoveným postupom, a to najskôr veriteľským výborom a následne schvaľovacou schôdzou. Navyše, za prijatie plánu hlasovala nadpolovičná väčšina všetkých veriteľov – účastníkov plánu. Namietala tiež záver, podľa ktorého by výpočet miery uspokojenia veriteľov pre prípad konkurzu nebol správny.

K odvolaniu dlžníčky podali spomedzi sťažovateľiek vyjadrenia sťažovateľka 1, sťažovateľka 2 a sťažovateľka 4. Z vyjadrenia sťažovateľky 1 vyplýva, že nesúhlasí s rozhodnutím okresného súdu a považuje ho za vecne nesprávne, pretože reštrukturalizačný plán bol prerokovaný veriteľským výborom a následne bol ním jednomyselne schválený. Schôdza veriteľov s majoritou vyššou ako 90 % hlasov všetkých veriteľov plán schválila, pričom uspokojenie veriteľov je v oveľa väčšom rozsahu, než by bolo v prípade konkurzu. Z vyjadrenia sťažovateľky 2 a sťažovateľky 4 vyplýva, že reštrukturalizačný plán bol schválený potrebným počtom veriteľov a aj veriteľským výborom, pričom bez ohľadu na to,

ako bol veriteľský výbor zložený (jeho štruktúru kontroloval správca), je rozhodujúcim činiteľom hlasovanie veriteľov. Títo hlasovali za schválenie plánu aj z toho dôvodu, že v rámci reštrukturalizácie budú ich pohľadávky uspokojené vo vyššej miere, než by to bolo v prípade vyhlásenia konkurzu.

Uznesením krajského súdu sp. zn. 43 CoKR 10/2013 z 20. marca 2013, ktoré podľa zistenia ústavného súdu nadobudlo právoplatnosť 16. mája 2013, bolo uznesenie okresného súdu č. k. 4 R 1/2012-1039 z 18. decembra 2012 potvrdené. Podľa názoru krajského súdu dlžníčka, ktorá sa dostala do úpadku, mohla svoju situáciu riešiť buď konkurzom, ktorý má likvidačný charakter, alebo reštrukturalizáciou, ktorá by jej umožnila zachovať si existenciu, ekonomické funkcie a svoje postavenie bez likvidácie. Zmyslom reštrukturalizačného konania je, aby sa kapitál podniku, ktorý je v úpadku, čo najrýchlejšie uvoľnil s najväčším úžitkom pre veriteľov. Činnosť dlžníčky sa sústreďuje len na príjem z nájmu, keďže hnutel'ný a nehnuteľný majetok prenajala, pričom jej iným príjmom by mali byť už len výnosy z poradenskej činnosti, z ktorých by mala spolu s nájomným pokryť financovanie pohľadávok priznaných reštrukturalizačným plánom veriteľom, čo pre rozplánované obdobie 5 rokov uspokojenia pohľadávok veriteľov nemôže v žiadnom prípade stačiť. Keďže dlžníčka svoj podnik neprevádzkuje a ani ho nemieni ďalej prevádzkovať, nie je ani splnená základná podmienka úspešnej reštrukturalizácie, a to zachovanie aspoň podstatnej časti prevádzky podniku dlžníčky. Zároveň to znamená, že nie je daná dostatočná záruka na to, aby sa účel reštrukturalizácie reálne dosiahol. Okresný súd správne rozhodol, keď reštrukturalizačný plán dlžníčky zamietol napriek tomu, že bol prijatý schvaľovacou schôdzou a že za neho hlasovala väčšina veriteľov. Pri skúmaní dodržania základných zákonných podmienok okresný súd správne zistil, že pri príprave plánu, ako aj pri hlasovaní o ňom bol porušený zákon. Päťčlenný veriteľský výbor pozostával z 5 obchodných spoločností, z ktorých 2 boli nepochybne spriaznenými osobami dlžníčky, keďže boli personálne alebo zložením ich štatutárnych orgánov prepojené so štatutárnym orgánom dlžníčky, v dôsledku čoho im nemali byť priznané hlasovacie práva na schôdzi veriteľov. Nemali právo ani na to, aby boli zvolení za členov veriteľského výboru. Zároveň mali byť zaradení v reštrukturalizačnom pláne do skupiny veriteľov, ktorých pohľadávky by sa v konkurze uspokojovali v poradí ako podriadené (nie v rozsahu 100 %, ale len 9 %).

Podľa názoru sťažovateľiek pre náležité odôvodnenie súdneho rozhodnutia nepostačuje, ak sa súd obmedzí len na jednoduché odvolanie sa na znenie právnej normy v súlade s jej účelom. Vzhľadom na obsiahle dôvody podaného odvolania, s ktorými sa sťažovateľky stotožnili a na ktorých trvajú, považujú za potrebné doplniť, že v konaní došlo k zásadným pochybeniam zo strany všeobecných súdov. Zo spisu je zrejmé, že nikto z veriteľov nikdy spôsob vedenia reštrukturalizačného konania správcom nenapadol. Za zásadné treba považovať, že okresný súd nezvládol svoju úlohu vykonávať dohľad nad priebehom reštrukturalizácie. Pokiaľ sa konštatuje v oboch rozhodnutiach všeobecných súdov porušenie zákona pri spôsobe vedenia prvej veriteľskej schôdze, pri výkone hlasovacích práv a pri voľbe veriteľského výboru, je táto skutočnosť bezpochyby preukázaná. Z pohľadu sťažovateľiek je prekvapivé, že práve sudca, ktorý povolil reštrukturalizáciu a ktorý sa na prvej schôdzi veriteľov dal zastúpiť vyšším súdnym úradníkom, ponechal zistený stav bez povšimnutia aj napriek povinnosti vykonávať náležitý dohľad nad reštrukturalizáciou. Prekvapivé je aj jeho správanie, keď sa osobne zúčastnil schvaľovacej schôdze veriteľov a napriek právnemu povedomiu a predpokladanej znalosti stavu dlžníčky nechal bez povšimnutia skutočnosť, ktorú potom následne použil v zdôvodnení svojho uznesenia o zamietnutí plánu. Ide o zistenie, že ešte pred schválením reštrukturalizačného plánu dvaja z veriteľov vzali svoje prihlášky pohľadávok späť. Ak bola táto vada zásadná, potom práve v rámci dohľadu mal na ňu sudca upozorniť, a to nielen z dôvodu právnej čistoty, ale najmä z dôvodu zabezpečenia ochrany veriteľov. Sudca mal na to možnosť a správca by mal dostatok času urobiť v pláne potrebné korekcie. Vystáva otázka, kto je za tento stav zodpovedný. Sťažovateľky sa pýtajú, či je to správca riadiaci činnosť dlžníčky v reštrukturalizačnom konaní a vyjadrujúci sa k dokumentom, alebo je to sudca, ktorý ponecháva bez povšimnutia ním tvrdené zásadné pochybenia a asi štyri mesiace pretrvávajúci protiprávny stav. Nie je možné stotožniť sa ani s hypoteticky vykonštruovanou predstavou o výsledkoch možného konkurzného konania v porovnaní s očakáateľnými výsledkami reštrukturalizačného konania. Všeobecné súdy sa totiž opomenuli hypoteticky vysporiadať s okruhom veriteľov v oboch konaniach, ktorý nemusí byť zhodný (v konkurze môže byť prihlásených viacero veriteľov, ktorí môžu prihlásiť

svoje pohľadávky aj po lehote na ich prihlásenie), a dĺžkou konania, ktorá je v konkurze vždy väčšia ako v reštrukturalizácii (s tým súvisí nárast nákladov konkurzu).

Sťažovateľky žiadajú vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 43 CoKR 10/2013 s tým, aby bolo uznesenie z 20. marca 2013 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Požadujú tiež náhradu trov konania. Napokon žiadajú o vydanie dočasného opatrenia, ktorým by sa odložila vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia s tým, aby sa okresnému súdu uložilo dočasne sa zdržať vykonávania oprávnení na základe právoplatného uznesenia.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Hoci proti uzneseniu okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, toto právo využila iba dlžníčka. Nikto z ostatných účastníkov reštrukturalizačného konania (vrátane sťažovateľiek) odvolanie nepodal. V priebehu odvolacieho konania, ktoré prebiehalo z iniciatívy dlžníčky, prejavili spomedzi sťažovateľiek určitú procesnú aktivitu iba sťažovateľka 1, sťažovateľka 2 a sťažovateľka 4, a to tak, že podali písomné vyjadrenia k odvolaniu dlžníčky a v týchto vyjadreniach zaujali obdobné stanovisko ako dlžníčka. Sťažovateľka 3 a sťažovateľka 5 zostali, ako sa zdá, nečinné.

Podľa názoru ústavného súdu samotná skutočnosť, že v dôsledku podania odvolania iba jedným spomedzi viacerých do úvahy prichádzajúcich účastníkov konania musí byť napadnuté rozhodnutie preskúmané v rámci odvolacieho konania v celom rozsahu (s dopadom na všetkých účastníkov konania, teda aj na tých, ktorí možnosť podať odvolanie nevyužili), neznamená, že by z pohľadu ustanovenia § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde mohla byť splnená podmienka vyčerpania opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, aj v prípade takého sťažovateľa, ktorý tento prostriedok nápravy nevyužil. Podmienku totiž spĺňa vzhľadom na jednoznačné znenie tohto ustanovenia len taký účastník konania, ktorý prostriedok nápravy využil.

Na uvedenom závere nič nemení ani to, že účastník konania prejavil v odvolacom konaní procesnú aktivitu tým, že aj keď sám nepodal odvolanie, písomne sa vyjadril k odvolaniu iného účastníka konania.

K dosiaľ uvedenému treba dodať, že sťažovateľky ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že odvolanie nepodali z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto ani neprichádzal do úvahy prípadný postup ústavného súdu v zmysle § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Odhladnuc od dosiaľ uvedeného, ústavný súd považuje za potrebné podotknúť, že hlavným argumentom podanej sťažnosti je námietka, podľa ktorej sudca okresného súdu neprejavil dostatočnú aktivitu v rámci dohľadu nad reštrukturalizačným konaním a (hoci na to mal možnosť) neupozornil včas na pochybenia, ktoré potom považoval za argumenty odôvodňujúce zamietnutie reštrukturalizačného plánu.

V tejto súvislosti sa javí ako podstatné, že takáto námietka nebola uplatnená ani v odvolaní podanom dlžníčkou (s ktorou sa sťažovateľky podľa vlastného tvrdenia stotožnili), ale ani vo vyjadreniach na odvolanie dlžníčky, ktoré podali sťažovateľka 1, sťažovateľka 2 a sťažovateľka 4. Inými slovami, aj keby sa mali odvolacie vyjadrenia sťažovateľky 1, sťažovateľky 2 a sťažovateľky 4 kvalifikovať ako využitie prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, z materiálneho hľadiska vzaté by i tak nedošlo k riadnemu využitiu tohto prostriedku, pretože spomínaná zásadná námietka tam uplatnená nebola.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2013